

Izšla razen ponedeljka
in dneva po prazniku
vsak dan opoldan.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciškanova ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglas: Prostor 1 mm x
55 mm po K 120. Uradni
razglaš, poslano ter no-
tice isti prostor K 160.
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 180, za pol
leta K 90, za četrt leta
K 45, za mesec K 15.
Za Nemčijo celo leto K 210,
za ostalo tujino in Ameriko
K 240.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravištvo je v Ljubljani,
Franciškanova ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

„Poslanci.“

V naši državi imamo »parla-
mente«. On zboruje ali ne zboruje —
kakor se gospod »poslanec«
zazdi. Vsak mesec enkrat imajo ti
»poslanci«
zelo naporno »delo«. Na-
pisati morajo namreč pobornice za
dijete, ki jim teko vsaki mesec
no ministrstvo tu nič ne ugovarja:
če »poslanec«
napiše pobornico,
drejme denar takoj. Največ »poslan-
cev«
je teh, ki pridejo vsaki mesec
za 2, 3 dni v Beograd — po dijete.
Kaj pa še kaj drugega delajo ti »po-
slanci«
? Ali vsi intervencirajo po
podkupljenih belgradskih uradih, da
se stori to ali ono dobro delo, da se
prepreči ta ali ona škoda? Kar po-
skusi ti mož iz ljudstva dobiti gos-
poda »poslanca«
za takšen luksus.
On navadno »nima časa«, »se mu
mudi«, »je bolan«. Pred kavarno se
di, puši, pije »črno«
in premišljuje o
težkih problemih te presrečne drža-
ve. Na polju gre uščenica v klasje,
železnice vozijo, premož se dobi —
saj gre; nekako čudno se zdi to gos-
poda »poslanca«
da gre. Pravza-
prav sam sebi ne verjame, da je res
tako. On se v svetlih trenutkih zave-
da, da on in njegovi tovariši niso
storili celo leto in več še ničesar ne
za ljudstvo, ne za državo, za nobe-
ga nič. Ampak — gre, gre nekako.
Kako dolgo bo gospod »poslan-
ec«
še pisal svoje pobornice za di-
jete? Več kot trideset milijonov že
je plačalo ljudstvo — ljudstvo in dr-
žava — tem ljudem, ki ga »pred-
stavljajo«
v Beogradu. Ali so napra-
vili red v korumpirani državni upra-
vi? Ali so sklenili kakšen zakon? Če
vprašaj tega ali onega, kaj misli o
konstituenti, o bodoči ustavi, o re-
formi in zdemokratizaciji državne
uprave, boš dobil takoj jasen odgo-
vor. Gospod »poslanec«
bo namreč
zmignil z rameni in vzkljknil: »Saj
gre, saj vidite, da gre...!«
Nikoli več ne bo v naši državi
parlamenta, ki bi imel več intelligen-
ce, kot jo ima naš sedanji »parla-

ment«. Koliko pa je kljub temu v
njem ljudi, ki bi znali sami napraviti
še tako nedolžen osnutek za to ali
ono postavbo. Pa je toliko doktorjev
in profesorjev v tem »parlamentu«,
da le strah, in nihče ne ve, kakšne
zakone imamo, kateri so veljavni za
našo pokrajino, kateri za Hrvatsko,
kateri za Srbijo, za Bosno, za Črno
goro, za Vojvodino itd. Čemu vse to
— saj država plača dijete vse eno!
Še nikoli, nikdar na svetu ni intelli-
genca tako skrahirala kakor pri nas
in nikjer ni za to skrahiranje trdnje-
ga dokaza, kakor je tale »parla-
ment«, to gnezdo verižništva, pod-
kupljenja in osebnih intrig ter ča-
stihlepija.

Ljudstvo je potrpečljivo. Oleda
tole ostudno izro. se zabava pri tem.
malo godrnja — nič več. Kaj nihče
ne misli na to, da to ostudno početje
»poslancev«
plačuje ljudstvo, vsako
izmed nas pri davkih in nakla-

Vse meščanske stranke so si
edine v enem — da je treba volitve
zavleči. Vsi so si edini, da morajo
ljudstvo uspavati, da nekoliko po-
zabi grozote vojne, njene krivice in
njene zagovornike ter vse tisto, kar
se je godilo pozneje. Edino naša, so-
cijalno demokratska stranka, ki se
obupno bojuje za to, da se usoda dr-
žave preda ljudstvu, da se nemudoma,
takoj razpišejo volitve. Le kdor
je z nami, le resnično tudi zato, da
vso oblast v državi dobi takoj ljud-
stvo. Danes pa imajo oblast v naši
državi ljudje, ki jim gre le za svoje
osebne koristi, ljudje, ki se imenu-
jejo »poslanci«, pa to delansko niso,
ker jih nihče nikoli volil ni.

Vse meščanske stranke s to svojo
taktiko in zavlačevanjem volitev sa-
botirajo državo, delajo ljudstvo in
prebivalstvo velikansko škodo, zato
naš ljudstvo na shodi: in v resolu-
cijah ter vsepovsod kliče:

Sem z volitvami! Proč s
švindlom parlamentom!

Za red in mir.

Govor sohr. Antona Kristana v narodnem predstavništvu v Beogradu

(Konec)

Prijatelji! Če pregledujemo raz-
voj zadnjih 18 mesecev, vidimo eno:
da so bile državne oblasti tiste, ki so
sebotirale razvoj države. Državne
oblasti so bile tiste, ki so bile proti
težji državi in je niso podpirale v tej
obliki, kakor bi bilo prav.

Gospodje! Res je, da je tudi k
nam veliki plamen iz daljne Rusije
zanesel svoje žarke. Ideja sovjetske
republike, ideja diktature proletari-
jata je zašla tudi v naše kraje. Ni
čudno! Velika svetovna vojna je bi-
la takorekoč preseljevanje narodov:

nega odgovora. »No seveda, to je lepo, je ostani
devica... Ostani...!«
je ponovila pozorno in
zlobno gledajoč v svoje karte. »Le ostani, se-
stra, le...«
toda de, tudi najkrepnejše, so
različne, draga! Nekateri žive v resnici kakor
redovnice, niti sence grehu ni na njih in ako se
ta ali ona včasih pregreši, ne najde miru in ob-
soja svoj greh. Druge pa hodijo v črnih oblač-
lih in si šivajo mrtvaške srajce, tako potihoma
pa ljubijo bogate starce. Da, da, ptičke meje!
marsikatera malopridnica očara starca in ga iz-
koristi. Kroži cirkrog njega, kroži, a ko si na-
bere dovolj denarja in vrednostnih papirjev, ga
začara v smrt.

V odgovor na to namigavanje je Barbaru-
ška le vzdihnila in se ozrla na sliko. Na njenem
obrazu se je pokazala krščanska ponižnost.

Poznam tako žensko, svojo smrtno so-
vražnico, je nadaljevala Žuzelica in poslušalke
ponosno mrtjela. »Kar naprej vzdihuje in se
ozira po svetlih podobah, vračica! Ko je še go-
spodovala svojemu starcu in le človek prišel k
njej, mu je dala drobtinico s svoje mize, a po-
tem je zahtevala poklonov do tal in pri tem či-
tala: Dasi si rodila, si ohranila devišvo!... V
praznik ti je podarila košček, v delavnik ti ga
je očitala. Sedaj pa, drage moje, se lahko zne-
sem nad njo, ako se mi ljubi.«

Barbaruška je zopet pogledala k sveti sliki
in se prekrizala.

»Da, nihče ne pride pome, Spridovna,«
je rekla Ana Akimovna, da bi izpremenila pogo-
vor. »Kaj naj storim?«

»Sama si kriva, ljuba! Čakaš plemiča ali
izobraženca, mogla bi vzeti trgovca, kakor si
sama!«

»Trgovca ne,«
je vzkljknila teta in se vzne-
mirila. »Reši nas kraljica nebeška! Plemič ti
zapravi denar, a zato bo postopal obzirno s te-
boj, nespametnica! Trgovca pa bo nastopal
tako strogo, da ne najdeš mesta v lastni hiši.
Hotela bi se ljubimkati z njim, a on bo rezal ku-
pone, sedež z njim k mizi, a on ti bo očital lastni
kruh in tvoj nizki rod!«
Vzemi plemiča!

Govorile so vse vprek, prekinjajoč druga
drugo, a teta je tolkla po mizi s kleščami za
orehe in vsa zardela in srdita kričala:

»Ne trgovca, ne! Če mi pripelješ v hišo tr-
govca, ti pogrnem v hiralnico!«

»Pst, tišje!«
je zaklicala Žuzelica. Ko so
umolknele, je zamižala na eno oko in rekla:
»Veš kaj, Anuška, lastavica moja! Pač se ti ni
treba močiti kakor drugim. Bogata si, prosta
in od nikogar odvisna. A tudi stariu devicam
se lahko pripeti, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisočakov, in naj
gre, odkoder je prišel, da jim ostanejo otroci, kar je
nerodno. Čaka, jaz ti najdem kakršnegakoli
pozabljene, preprostega človeka, tega poroči
zavoljo dostojnosti, potem pa... Živi draga!
Mož odrine pet ali deset tisoč

so bili po 10 let v službi; suspendirali so vsepolno definitivnih uslužbencev, kdor pač ni bil ljub enemu ali drugemu predstojniku; iz službe so se odslavliali družinski očetje ne glede na to, da so ti lahko zopet vzrok za »nered in nemir«. Kdor hoče v državi mir in red, ne sme napraviti kaj podobnega.

Dogodki v Ljubljani.

In sedaj pridem k streljanju v Ljubljani. O teh stvareh moram govoriti raditega, ker se mi zdi, da je sedanja vlada čeli pasu o zakonu za ohranitev miru in reda vzela v svojo deklaracijo raditega, ker je smatrala pričevanje prejšnje vlade o ljubljanskim dogodkih za pravilno. Prejšnja vlada je namreč kazala na ljubljanske dogodke kot na pojav boljše vizma, češ, v Ljubljani je tekla kri. Res, v Ljubljani je tekla kri: to je zakrivila ljubljanska vlada. Ko je v petek, 23. aprila vodstvo strokovne komisije delavskih organizacij za Slovenijo proglasilo generalni štrajk, v podporo železničarjev, je izdalo sočasno tudi proklamacijo, v kateri je pozivalo na »mir in red« in reklo, da naj nikdo ne prireja manifestacij in ne gre na lim provokatorjem, ki bodo gotovo prišli. Kaj se je zgodilo? Ta proklamacija je bila po ljubljanski deželni vladi konfiscirana. Deželna vlada ni hotela, da bi ljudje vedeli, da mora biti mir in red. In drugi dan, ko delavstvo ni imelo nobenih direktiv, je šlo na cesto. Drž. oblast pa ni šla tja, kjer so se delavci zbirali, ni šla tja, kjer so bili delavci zbrani, ampak je zaprla pot med Leoniščem in mrtvašnico ljublj. bolnice. Ko so delavci prišli do tja, je streljala: seve: na eni strani sanatorij, na drugi strani mrtvašnica... Ranjence v sanatorij, mrtve v mrtvašnico.

Vidite, gospodje, to je nekaj tako neverjetnega, da bi človek, če bi tega ne bil sam videl, če bi ne bil sam sledil tem dogodkom, ne mogel verjeti, da je ljubljanska krščanska vlada kaj takega zmožna.

Kdo je izumil pri nas »komuniste«?

Pripomnim še to! Stranka bivšega podpredsednika vlade, sedanjega ministra saobračaja dr. Korošca je pravzaprav napravila pri nas na Slovenskem komuniste. Pri njih nismo imeli. Glavni organ te stranke »Večerni list« jih je napravil. Interesantno je, da je svak predsednika ljublj. vlade med glavnimi komunisti na Slovenskem, to se pravi tisti, ki je pomagal stvarjati v Ljubljani komuniste. Ali je bilo to dogovorjeno ali ne, to prepuščam nadaljnjemu razmotrivanju. Seve: aretiran ta ni bil, kot so bili drugi. Karakteristično pa je, da je proglasil »Večerni list« večkrat in celo dr. Korošec sam na znamenit shodu v Unioni, da so komunisti najresnejša stranka poleg slov. klerikalcev. (Smeh. Ugovori in medklici.)

Razume se, da je gospodom klerikalnim poslancem precej neprijetno to slišati. Toda dejstvo je to in ni mogoče bi Vam iz časa. Ko smo imeli demokratsko - socialistično vlado, prečitati več odstavkov iz »Večern. lista«, ki bi dokazali resnico mojih besed. (Velik nemir. Pritrjevanje pri socialistih, ugovori pri Jugoslovanskemu klubu. Medklici zlasti od strani poslancev dr. Koruna, Kopača, dr. Šimraka, Sušnika.)

Gospodje poslanci, karakteristično je dejstvo, da se gospodje od slovenske ljudske stranke in sploh iz Jugoslovanskega kluba razburjajo ob resnici. Toda stara resnica je, da resnica oči kolje. In gospodom od Jugoslovanskega kluba je ta resnica res jako neprijetna. Toda fakt je, ki ga moram pribiti, da ste klerikalci stvorili komuniste. Vi ste bili, ki ste v svojih glasilih toliko časa propagirali komuniste, dokler niste prišli zopet na vlado. Dokler ste bili v opoziciji, ste bili proti vsem državnim naredbam in uredbam, tako, da je morala deželna vlada pod predsedstvom dr. Žerjave dati zapreti vašega agitatorja, ker je hujškal ljudi, naj ne gre do na vojaške vaje, pod orožje. Poprej ste bili republikanci, vi ste se izjavili za republiko. Povejte, če ni res! Republikanci ste bili pa samo toliko časa, dokler niste poljubili pantofla monarhovega. (Poslanec Sušnik: »Vi ste dali komunistom 100 tisoč kron!«)

Konstatiram v pričo celega zbora z ozirom na pravkar izgovorjeno trditev, da gospod poslanec Sušnik nesramno laže in da mu moram pribiti na čelo pečat navadnega lažnika. (Poslanec Sušnik: »Konstatiram še enkrat, da je resnica, kar sem rekli!« — Podpredsednik dr. Ribar zvoní: »Gospodine poslanci Sušnik, Vi ne-

mate reči! Molim gospodina govornika, da se drži predmeta!«)

Črna internacionala.

To vse, kar sem povedal, je karakteristično zato, ker hočem dokazati in moram dokazati, da je vsaka akcija vlade, ki gre za tem, da bi se napravila neka posebna zakonska osnova za mir in red — v resnici seveda, da bi šla proti delavskim socialističnim organizacijam — že vnaprej zgrešena. Kdor dela take zakonske osnove, dela za boljše življenje! Naši klerikalci so sicer danes na videz nallojalnejši ljudje. Kadar pa ne bodo več na vladi, boste videli, kaj bodo vse počeli. To so komunisti črne internacionala! (Hrupno odobravanje na eni strani, burni protesti na drugi strani.) In ta črna internacionala je naša mladi državi mnogo nevarnejša, nego vse drugo! (Velik nemir in ugovori. Poslanec Sušnik: »Vi ste pa rdeči komunisti!« Podpredsednik dr. Ribar zvoní: »Gospodine poslanci Sušnik, Vi nimate reči!« Poslanec Sušnik: »Zakaj pa izpizivale!«)

Gospodje poslanci! Gospod poslanec Sušnik se jako rad razburja. Jaz ne vem, zakaj. Resnica vendar ne more pametnega človeka razburjati. (Poslanec Sušnik: »Zakaj se pa Vi razburjate?«) Jaz nisem prav nič razburjen. Povedati moram pač na tem mestu tudi stvari, ki vas seveda hudo bole.

V Ljubljani se je zgodilo nekaj, kar ni imelo s kakim boljševiskim pokretom ničesar skupnega. Čela železničarska stavka je bila čisto navadna obrambna gospodarska stavka. V ti dobi se je sicer zgodilo tudi nekaj neumnosti. Te izjeme je pripisati, kakor so že danes konstatirali razni govorniki, na rovaš razgretih domišljavih glav. Težnje po kakem resnem nasilnem prevratu pa ni bilo videti v nobeni delavski organizaciji, pa najsi se je še sama nazivala celo — komunistična.

Na Slovenskem se je izbralo dejstvo, da smo socialni demokratje podpirali v vladi stremjenje po konsolidaciji države, s tem, da se je načel, kakor sem ga že označil, doseglo, da se je pri nas osnovala mala komunistična grupa, ki pa seve ni bila in ni mogla biti tako močna, da bi sploh mogla misliti na kak državni prevrat. Naravno pa je, da se je gospodom od Slovenske ljudske stranke posrečilo, da so specielno mojo osebo v javnosti ogrdili, ker so o meni lagali, kakor pač znajo samo oni lagati, izmišljali so si stvari, ki jih nikdar ni bilo in ni moglo biti, samo da bi zbudili med delavstvom averzijo proti moji osebi. V kolikor so imeli med tzv. komunisti svoje prišaste, se jim je to posrečilo. Dogodki so jasno pokazali, da so bili klerikalci agenti provokaterji, ki so oživotvorili to gibanje. (Poslanec Sušnik: »Ali ste Vi socialpatrijot, ali ste komunist?«) Vidite, to je žargon iz komunističnih »Radniških Novin«! Gospod poslanec ne ve, da se imenujemo mi socialni demokratje in nas imenujejo socialpatrijote po vzoru zagrezenih komunistov. Gospod poslanec Sušnik, govorite raje o stvarih, ki jih kot profesor razumete, o politiki pa kot političen otrok nikar ne govorite! Težko je sicer razpravljati z ljudmi, ki nimajo primitivnih političkih pojmov, zlasti ne s profesorjem, ki nikdar ni imel resno opraviti s politiko.

Strankarska vlada v Sloveniji.

Ob tej priliki, gospodje poslanci, je seveda naša Slovenska ljudska stranka, ki vlada v Sloveniji, napravila prav poseben režim. Prepovedala je vsa zborovanja. Ko so ljudje stavalji in bi bilo treba iti mednje ter jih opozoriti na to in ono, je vlada prepovedala zborovanja in cenzurirala vsako stvar. Poverjenik za notranje zadeve prof. Remec ima rdečo brado. Ko je neki list napisal: »Barbarossa Remec«, je vlada izraz »Barbarossa« cenzurirala. To je razžaljenje vlade! (Smeh in ogorčenje.)

Ljubljanska cenzura je bila popolnoma v službi gospode od Slovenske ljudske stranke. Mi smo konstatirali nastopno: V blivši Katoliški tiskarni, v takozvani Jugoslovanski tiskarni, se tiska oni »Slovenec«, ki je svoj čas pisal, da bodo našli Srbi »hladen grob ob vrbi«. Ko je bil generalni štrajk, so leteli ti gospodje po srbske volake, da stražijo to tiskarno. Ko smo mi to konstatirali v »Napreju«, češ, sedaj so vam pa Srbi dobri, smo bili konfiscirani.

Ko smo konstatirali dalje, da v Ljubljani niso streljali Srbi, so nam to zopet cenzurirali, ker so si mislili: »Sim, je pa morebiti le dobro, da ljudje ne vedo, da niso bili srbski vojak, ki so streljali, za slučaj, da bi bi bilo treba kake protisrbske pro-

pagande.« (Ogorčeni protivzkliki s strani klerikalcev.) Vi ste enostavno konfiscirali vsako stvar. Ko smo mi napravili odprto pismo na generala Smiljanica z vprašanjem, ali mu je vseeno, če se zatre konstatacija, da Srbi niso streljali, ste tudi to konfiscirali. Naš dnevnik »Naprej« je bil skoro vsak dan pobejen!

To je klerikalni režim in prosim, da ga sedanja vlada več ne podpira, ker je ta režim zmožen, da napravi nered in nemir, dokler bodo skušali klerikalci po rimski metodi napraviti mir in red. O tem tudi pogrešam izjave v vladni deklaraciji.

Država bodi svobodna, demokratska!

Treba je, da še ponovno konstatiram: nova vlada naj ne napravi novih zakonov »za mir in red«! Ima jih že dovoli! Vlada naj napravi, da

FRAN ERJAVEC: Zagrebška enketa.

III.

Posredovanje dela.

Drugi dan enkete, to je 17. maja smo razpravljali o posredovalnicah za delo, oziroma, kakor jih Srbi nazivajo »o berzah rada«.

Kot podlago za razpravo smo vzeli načrt, ki ga je sestavil v to svrhu tajnik v ministrstvu za socialno politiko, g. Miloš Terzić. Njegovemu načrtu se je videlo, da ga ni sestavljali praktičen strokovnjak, zato je bil zelo pomankljiv, v svojih načelnih točkah pa vendarle dober. Po njegovem načrtu se osnuje na vsej državi enotna organizacija posredovalnic za delo. V Beogradu naj deluje centrala, v posameznih pokrajinskih centrih pa pokrajinske centrale s podružnicami po provinci. Vsa institucija bodi nepristranska, zato državna, a vendarle v obširno avtonomijo. Vodio naj bi namreč posebne paritetno sestavljene komisije delavcev in delodajalcev.

Temu načrtu so se z vso odločnostjo uprli zastopniki srbo-hrvatskih komunistov: Delić, Todorović, Ovčariček, Pešić in Raušer. Odklanjali so pariteto in zahtevali, da bodi posredovalnica izključno le delavska institucija, pri kateri naj ima edino besedo delavstvo. Le Raušer je dovolil tudi delodajalcem eno tretjino zastopnikov v upravnih komisijah. Kakor povsod, so govorili zastopniki komunistov tudi v tem vprašanju skozi okno, ker so postavljali svoja izvajanja na iz trte izvite in napačne premise.

Slovinci smo zastopali stališče, da bodi posredovalnica za delo popolnoma nepristranska institucija, ki naj bo vzdržuje država in ona tudi jamči za njeno objektivnost. V to svrhu naj bo upravnica komisija sestavljena paritetno, sicer je njeno delo iluzorično, bojkotira jo en ali drugi interesent. Ona nikakor ne spada pod izključno interesno sfero enega ali drugega sloja, ampak je nujno potrebna splošna socialno-politična institucija, kakršnjo imajo že davno vse druge države, ki imajo kaj smisla za socialno politiko. Za zainteresirani so na njej delavci, delodajalci in država sama.

Brezposelnemu delavcu more le institucija, razporejena po vsej državi, preskrbeti mesto, ki najbolj odgovarja njegovim željam in potrebam. Visoko kvalificirani in res dobro organizirani delavci na javni posredovalnici niso zainteresirani v tako veliki meri, a v to vrsto bi mogli pri nas prištevati kvečjemu tiskarje, vsi drugi jo nujno potrebujejo, zlasti v času večjih kriz in v tako neurejenih razmerah, kakor so to pri nas. Edino dobro organizirana in po vsej državi razporejena posredovalnica more na pr. preprečiti, da se ne bi v bodoče dogajali slučaj, da je n. pr. v Sloveniji več sto izbornih kvalificiranih rudarjev, ki so brez posla in žive v največji bedi, nekateri srbski rudniki (Aleksinac!) pa pozivajo za svoje rudnike tuje delavce iz Nemčije za ogromne stroške. Le država more daleč štiti z osnovanjem dobre državne posredovalnice, da ne morejo delodajalci potem svojih pristanskih posredovalnic (gostilničarji v Ljubljani!) korumpirajoče vplivati na razredno zavest in solidarost delavstva. Nihče daleč ne bo tajil potrebe državne posredovalnice, če le nekoliko pozna ono prikrilo in grozno odiranje delavstva, zlasti ženskega (natakarice in podobni poklici) po zasebnih in zakonitih posredovalnicah. Tudi na meze vpliva posredovalnica indirektno kar najbolj, ker si pri njej delavec lahko izbere delo tam, kjer ga boljše plačilo in ni odvisen od milosti in nemilosti svojega gospodarja, kar pride zlasti v poštev

ne bo mogoče, da bi posamezne klike vlade po svoje in izkoriščale politični položaj za svojo skrahirano politiko, da bi si utrjevali v senci balonov poziciji, ki so jih že davno začele izgubljati. Mi se ne bolimo zakonov proti socialistom, nas ne strejo! Zlatih 25 let je bila socialna demokrat. stranka dosti preganjana, pa je vendar postala močna stranka in je od dne do dne močnejša. Toda škoda je, če bo raditega trpela naša nova država pri svojem razvoju. Kajti ta država bo morala napeti vse moči, da se bo mogla razviti v nji industrija, da li ne bo treba iskati grošev pri carini, ampak da ji bo industrija donasala milijone in milijarde. Če pa hoče naša država to doseči, ne sme biti reakcionarna, ne sme biti v jarmu klerikalizma in reakcije, mora biti svobodna, demokratska država! (Odobravanje.)

je, da ga s primernim povdarkom spravi čim preje na svetlo.

Nujno je to vprašanje zlasti še zato, ker so osnovane državne posredovalnice za delo že po vseh pokrajinah naše države (razun v Vojvodini in Dalmaciji) in gre le še za to, da se jih njihovemu smotru primerno organizira.

Čitate!

Širite!

NAPREJ

edini socialist. dnevnik slovenski.

Politični pregled.

+ Nameravani menarhistični puč v Avstriji. Kakor doznava »Arbeiter Zeitung«, so bili po hišni preiskavi pri Hoiniggu aretirani trije madeniči. Na podlagi njih izpovedi je bilo ugotovljeno, da se res nabirajo vojaki za avstrijsko legijo na Madžarskem. — V Zala Esgerzegu postavljena formacija bi po izpovedi nekega Heinigovega sokrivca morala jeseni leta 1920. vdreti ali preko Štajerske ali preko Dunajskega Novega mesta v Avstrijo, da proglasi v Avstriji monarhijo. Po izpovedi drugih aretiranec ima formacija le namen, v primeru državljanske vojne v Avstriji posredovati in skrbeti za red.

+ Za namestnika čehoslovaškega ministrskega predsednika je bil izvoljen minister za notranje stvari Svehla.

+ Ločitev cerkve od države na Čehoslovaškem. Na Čehoslovaškem bodo v najkrajšem času izvršili ločitev cerkve od države, ki jo poleg socialistov zahtevajo tudi narodni demokrat. Tozadevni zakonski osnutek temelji na naslednjih načelih: Vlada ne prizna nobene verske skupine in je ne podpira. Cerkevni etat se izbriše iz budžeta. Vse cerkvene imetje pripade državi. Uvede se civilni zakon. Maticno rojstvo vodi odslej oblasti. Grobišča izgube svoj konfesijski značaj in prazniki, razen nedelj, se odpravijo. Verski pogreb se odstrani iz šol. Teološka fakulteta ne bo več državna institucija in kot taka tudi ne bo več del univerze. — Kajpada bo vsled tega zakonskega načrta nastal hud odpor od strani klerikalnih strank v parlamentu.

+ Madžari proti podpisu mirovne pogodbe. Iz Subotice javljajo, da se v vsej Madžarski, čim bolj se bliža rok za podpis mirovne pogodbe, tem pogostejše vrše shodi proti podpisu pogodbe. V vseh ulicah, na vseh poslopijih in v vseh mestih so razobešeni plakati z napisom: »Prokleta bodi ona roka, ki podpiše mir.«

Novice.

— Tiskarska stavka v Beogradu traja dalje. Nekateri lastniki tiskare so ugodili zahtevam organizacije. Tako izhaja poleg »Radniških Novin« tudi še »Progres« in »Balkan«, medtem ko so se vsi drugi listi združili v skupni list »Beogradsko Štampe«, kot smo že poročali, katerega pa tiskajo stavkokaži in izdajalci delavstva. Da pa lastniki še zmirno ne mislijo ugoditi zahtevam delavstva, priča oglas, ki ga je priobčila »Štampe«, in v katerem naznanjajo lastniki knjigovoznic solidarni z lastniki tiskarn, da otvorijo kurze za izučitev knjigovozskih in tiskarskih rokodelcev. Napraviti hočejo sto štirinajstletnih dečkov za stavkolomce, ki naj bi onemogočili svojim očetom doseči krvavo prisluženno pravico do poštenega življenja. Vsa sredstva so našim jugoslovanskim kapitalistom dobra.

— Služateljem belgrajske univerze je prometno ministrstvo odobrilo znižanje cene na železnih in parobrodih na eno četrtino, to pa samo tedaj, kadar se vračajo iz šole domov, to je v začetku in koncem šolskega leta, za velikonočne in božične praznike in za semestrne počitnice.

— Nove pisemske znamke. Kakor poročajo, so nove poštne znamke že v tisku in bodo kmalu dotiskane.

— Ministrstvo za prosveto v Beogradu je nakupilo na umetniški razstavi »Lada« raznih slik za 60.000 dinarjev.

— Kongres jugoslovanskih igralcev v Zagrebu se bo vršil dne 6. 7. in 8. julija v Zagrebu.

— 20 odstotkov mrtvorojenih. V prvem tednu meseca maja je bilo v Gradcu rojenih 79 otrok; od teh je prišlo 16 mrtvih na svet, torej več kakor petina rojenčkov. V teh odstotkih so izražene posledice vojne, kakor tudi vedno večjega stradanja tamošnjega ubožnega ljudstva. V rednih časih so bili le 3 do 4 odstotki mrtvorojenih.

— Stavka sodnih uradnikov, na Dunaju je končana.

— Senzacioneina aretacija na Dunaju. Dne 25. t. m. je bil na Dunaju aretiran živši poročnik Kano Hovnyj zaradi zločina nabiranja vojakov za avstrijsko legijo na Madžarskem. Pri hišni preiskavi so našli črno-rumeno zastavo. Nabrani vojaki so morali prisesti zvestobo bivšemu cesarju Karlu.

— Obletnica Čeha Heyduka. Predsednik Masaryk se odpelje 7. junija v Pisek, kjer obhaja češki pesnik Heyduk 85. rojstni dan.

— V arhivu praškega konservatorija so našli rokopise petih doslej še neznanih skladb Dvořakovih.

— Za tifusom je obolelo na Poljskem nad 250 000 prebivalcev, od teh jih pripada na vsakega zdravniška nad 1500. Poljska ne ve, kaj da naj počne. Prosi sosedne države za pomoč, a do te nima niti veliko upanja.

— Nesrečen slučaj aretacije se je pripetil pred kratkim nizozemski policiji. Dunajski profesor Wenckenbach je napravil namreč na Nizozemsko propagandno potovanje za stradalajoči Dunaj. Imel je s seboj več slik, ki so predstavljale bedo v Avstriji. Slike so šle popolnoma neovirano skozi carinsko revizijo, vendar pa se je nizozemskih oblasti pozneje polastila neka čudna skrb in bojazen. Ko je Wenckenbach dva dni po svojem prihodu pri nekem odličnem tovarišu v Utrechtu kosil, je stopil nenadoma v sobo orožnik in ga aretirati radi boljševiške agitacije. Stvar se je pozneje takoj polastila. Oblasti so se vtično opravičile in obžalovale svojo pomoto in profesorja takoj izpustile.

— Vseled močnih nallivov je počil jez kanala Louth-Lincolnskega. Voda je udrla v več hiš; pri tem je utonilo 50 oseb, med njimi 4 ognjegašč. Le ena oseba se je mogla rešiti smrti v vodi.

— Pivo v Ameriki zopet dovoljeno. Ameriški senat je dovolil, da se sme zopet kuhati pivo z 2,75 odstotka alkohola in razprodajati kot pijača. Pivovarne, katerih je posebno veliko v državi New York bodo zezele zopet obratovati.

Izpred sodišča.

Na Goloven.

Predmet večerajšnji dolgotrajni porotni obravnava je bila, kakor smo že včeraj omenili, tragedija mladega življenja, ki je postalo žrtev nenavadnega umora potom zastupljenja. Na zatožni klopi sedita: 19 letni Bogomir Perko, dijak in 22 letni šofer Edvard Koleča, ljubljčan. Ves dan pozno v noč trajača razprava je odgnala zastor iz nižnj temnega življenja. Bogomir Perko je obtožen hudodelstva zavratnega roparskega umora in nečistega spolnega dejanja. Edvard Koleča pa hudodelstva nečistosti zoper naravo z osebo istega spola. Obtožnica slika v vseh podrobnostih, kako je mladi Perko izvršil umor svojega znanca in dijaka 2. razreda realne gimnazije, Antona Butine.

Pohlep po dolarjih, katere je imel Butina, je dal neposredni povod, mlademu, nežnemu Perkotu, da je skoval naklep odstraniti Butino z zastupljenjem. Ta naklep je izvršil 14. februarja okoli 5. popoldne na Goloven. Obtoženi Perko slika s tihim glasom vse momente in vse okolnosti, ki so ga privedle do tega dejanja. Iz predživljenja omenja, da je hodil sprva od leta 1914 v realko. 4. razred je dvakrat ponavljal s slabim uspehom. Oče ga je dal 1. 1919 leseni na pripravljajni tečaj učiteljskega v Ljubljani. V pustnem času se je seznanil najprej s Kolečo, ki ga je usodni teden tri dni zaporedoma zlorabljal v svoje pohotne namene. Bil je na raznih zabavah, tako na planinskem plesu v »Narodnem domu«, in pozneje v »Unionu«. Z Butino je bil na zadnji zabavi. Tri dni pred dejanjem je s Kolečo popival in z njim izvajal razna nečista dejanja. Bil je popolnoma zmeden. Obtoženi Perko, priznavajoč, kako je zvalil potem usodnega dne Butino na Goloven, kjer mu je dal pojesti poprele s strahom politični penasti povitke, da bi umrl, končuje svoj zagovor: »Če bi ne bil vodil takega nesrečnega življenja, gotovo bi ne storil takega dejanja. Stal sem popolnoma pod njegovim vplivom. Zadnje dni sem bil duševno popolnoma oslabilen.«

Soobtoženi Edvard Koleča priznava svoje orgije in nečista dejanja, zagovarja pa se, da je k temu od rojstva nagnjen in da ne more nič za to napak. Koleča dalje priznava, da je izposloval pri mestnem fizikatu za Perka »dopustnico za dobavo strupa«. Perko je potem 3 g strupih kupil za 75 K pri Kancu. Zasllišane priče so potrdile nekatere okolnosti.

Dijak Vekoslav Wunderle je opisal Perkota kot neresnega, ki ni bil zmožen pametnih razgovorov, omenil je, da je Perko nje kot dijaka višje obrtne šole teden dni popreje izpraševal o učinkovanju raznih strupov. Priča mu je vse podrobno razložil. Priči Urša Marn in Ivan Porenta opišeta dogodke pred Porentovo hišo v Hradeckega vasi, ko se je tam zgrudil mladi Butina v strašnih bolečinah. Priča vsenčistiški profesor dr. Mihael Opeka slikovito opisuje trpljenje Butine. Prišel je mimo, ko je Butina ležal pred hišo Porente. Butina se je tresel po vsem životu. Sprva je imel vtis, da ga je vrgla božjast. Prosil je, da ga odnese v hišo. Odnesli so ga na posteljo, kjer ga je potem izpovedal. Na to je obvestil stražnico na Dolenjskem kolodvoru, od koder so telefonirali na rešilno postajo. — Ostale priče Lovro Perko, višji šolski nadzornik Engelbert Oangl, prof. Gregorin, prof. Bele in prof. Lenarčič opisujejo mladega Perka in njegov značaj. Splošno povdarjajo kritičnost prehodne dobe in duševno ne visoko inteligenco.

Štirje izvedenci podajo po končanem zaslišanju priče svoje zvedeniško mnenje. Dr. Tičar in dr. Šerko o vzrokih nasilne smrti Butine, dr. Tičar in ing. H. Turk o kemični preiskavi in nje uspehih, slednji dr. A. Šerko in dr. Gošl o duševni zmožnosti obtožence Perka. Zadnja izvedenca povdarjata, da je Perko kazenskopravno odgovoren za izvršeno dejanje.

Porotniki so slednjič soglasno potrdili krivdo Perka glede zavratnega roparskega umora, toda z 10 »ne« proti 2 »da« zanikali Perkovo krivdo glede homoseksualnosti. Potrdili pa so dalje soglasno, da je Edvard Koleča kriv hudodelstva nečistosti zoper naravo. Obsojena sta bila Bogomir Perko na osem let težke leče zaradi hudodelstva zavratnega umora, Edvard Koleča pa na dve leti težke leče zaradi nečistosti zoper naravo. Ob polu 10. zvečer je razprava končala.

Dnevne vesti.

Iz zaporov izpuščeni. V sredo dne 26. maja so bili po enomesečni preiskavi izpuščeni iz novomeških zaporov sođr. Uršič, Tišler, Ribič, Novak, Windischmann in drugi. Preiskava je dognala, da so bili omenjeni zaprti popolnoma po nedolžnem. Državno pravdnstvo jih je obtožilo, da so nastopili na javnem shodu ob času, ko so bili ti prepovedani. Pri sodišču so navedli, da je shod bil od okr. glavarstva dovoljen, in sicer ako se bo mirno vršil. Kočevskemu delavstvu pa svetujemo, naj se z vsemi močmi oprime svojih organizacij, ker le tem potom zadušimo val reakcije. Na delo sodrugi in zmaga bo naša!

Povišanje pristojbn za društvene stvari. Glasom sklepa odbora se je društva jugosl. novinarjev se zvišajo pristojbine za uvrstitve društvenih vesti v liste na ta način, da se zaračuna za vsako besedo 20 vinarjev, izvzemši besede z eno ali dvema črkama. Delni zneski dveh kon se z okrožijo navzgor na 2 K. — Društva se opozarjajo na ta sklep, ki je stopil v veljavo dne 1. junija, ker bi sicer vsi nezadostno kolikavni dopisi romali brezupno v koš.

Korošci v Ljubljani. Koroška šolska mladina iz Borovljah in okolice pride v petek 11. junija 1920 v Ljubljano. V soboto 12. junija priredi pod okriljem »Glasbene Matice« v unioński dvorani koncert, na katerem bo pelo 70 dečkov in deklic slovenske koroške narodne pesmi. Že sedaj opozarjamo ljubljance, da mora biti sprejem te naše mladine kar najpristnejši.

Državna deška in dekliška močanska šola v Borovljah priredi s svojim pevskim zborom, ki šteje nad 70 dečkov in deklic 11. 12. in 13. junija izlet v Ljubljano.

Državna razredna loterija. Zahtevalje osnovno (načrt) igre, katere se vsakomur takoj po izidu brezplačno in franco dostavi. Banka in menjalnica A. Rein, Zagreb, Trenkova ulica 12, telefon 20-26. Nakup in prodaja vseh valut in efektov kakor tudi prevzemanje in izvrševanje vseh bankovno-borznih poslov najkulantneje.

Zahvala. Podpisani se iskreno zahvaljujem vsem sodrugom in prijateljem, posebno gospodu postaje načelniku Ludviku, g. Dolničarju, kolodvorskega restavratrju, g. Tomecu, ki je daroval sam 100 K, ter vsem gospodom natakarnjem imenovane restavracije, ki so prispevali po svojih močeh in mi pripomogli do podpore 725 K. Prisrčna hvala: Mih. Ferjan, zavirač južno železnice.

Obsojeni usnjak. Neki ljubljanski trgovec z usnjem S. je bil obsojen na 8000 K globe ter 3 tedne zapore, ker je prodajal podplate po 240 do 280 K kilogram. Zaplenili so mu tudi 83 kg podplatov.

Vlom. Neznani vlomilci so v nedeljo ponoči vlomili v paviljon trafike nasproti pivovarne »Union« ter odnesli za 5000 K tobaka, denarja in razne druge drobnarije. Trafika je last nekoga invalida.

Eno leto v narodnem predstavništvu v Belgradu. Izšla je knjižica pod tem naslovom, ki opisuje delovanje zastopnikov naše stranke prvo leto v narodnem predstavništvu. Cena knjižice, ki jasno očrta delo naših parlamentarcev in je izraziti protest proti klerikalnim in drugim obrekovanjem naših parlamentarcev, je 6 K. Naroča se v upravi »Napreja« ali v tajništvu JSDS, Ljubljana, Selenburgova ul. 6, II. nadstropje.

Kultura.

Repertoar slovenskega gledališča v Ljubljani. D r a m a: Sreda, 2. junija, »Pritožne bukve«. Abon. A. Cetrtek, 3. junija, »Pohujšanje v dolini šentiljarski«. Abon. B. Petek, 4. junija, zaprto. Sobota, 5. junija, »Dvojboj«. Abon. D. Nedelja, 6. junija, »Pritožne bukve«. Abon. C. Opera: Sreda, 2. junija, »Il Travatore«. Abonement D. Cetrtek, 3. junija, »Vesele žene windsorske«. Izven abon. Petek, 4. junija, »Pagliacci. Les Sylphides«. Abon. B. Sobota, 5. junija, »Il Trovatore«. Abon. E. Nedelja, 6. junija, »Vesele žene windsorske«. Abonement D.

Jugoslovanska Obnova Njiva. Izšla je 15. številka posvečena Setonu Watsonu-Scotusu Viatoriu. Cena 4 krona.

Iz stranke.

Prilpavlja se strankina konferenca. Vršila se bo najbrže 13. t. m. v Ljubljani. Organizacije naj izvolijo delegate. Podrobnosti potom okrožnih tajništav ali pismeno. — Centr. tajništvo JSDS v Ljubljani, poštni predal 168.

Sela strokovne komisije v Ljubljani ne bo v četrtek dopoldne, marveč v petek ob 6. zvečer.

Najnovejša poročila.

(Vesti LDU.)

DR. TRUMBIČ O D'ANNUNZIJEVH EKSPERIMENTIH.

Pariz, 1. Zunanji minister dr. Trumbič je dal »Matinu« sledečo izjavo: Zelo važne razloge imamo zato, da se bojimo, da dogodki na Sushaku ne predstavljajo samo prejudi vo. Gotovo je, da pripravila D'Annunzio razširjenje okupacije v coni, katero ščitijo jugoslovanske čete. Za nobeno ceno mi ne bi hoteli, da se to izvede. Mi smo se trdno odločili, preprečiti to z vojaško silo. Nikakor ne nameravamo rešiti reškega vprašanja z orožjem. Dolžnost naših zaveznikov je, da napravijo konec temu neznanemu položaju, ki nima primera v zgodovini. Ne postavljam se na stališče narodnega, tekmovalja, pač pa opozarjam na to, da predstavljajo vojaški teror D'Annunzije na Reki zločin proti vsej Evropi. V času, ko je na dnevnem redu najvažnejše vprašanje dvigovanja gospodarskega napredka vse Evrope, trdim, da tako dolgo o tem ne more biti govora, dokler vlada D'Annunzio na Reki. Odkar je Reko zasedel D'Annunzio ne samo da mi ne moremo izvažati žita, živine in drv v zavezniške države, niti Dalmacije ne moremo preskrbovati z živilci. V imenu bivših gospodarstev interesov zahtevam od zaveznikov, da napravijo konec blokadi, vsled katere trpimo mi vsi.

Italijansko jugoslovanska pogajanja odložena.

Dunaj, 31. »Era Nuova« poroča, da so direktna italijansko jugoslovanska pogajanja vsled prošnje italijanske vlade odložena do 15. junija. Jugoslovanski in italijanski delegati se snidejo po konferenci v Spai.

DOGODKI V TRŽAŠKEM PRISTANIŠČU.

Milan, 1. Iz Trsta poročajo listu »Corriere della Sera«, da je v pristanišče prišlo do novega incidenta zaradi prevoza vojnih potrebščin na Poljsko. Na kolodvoru pri Sv. Andreju je bilo več vozov naloženih z razstrelivom, namenjenim na Poljsko. Delavska zbornica pa ni pustila, da bi se vozovi odpeljali dalje, in

je zahtevala, da se il vojne potrebšćine izroče. Zaplenjeni vojni materijal so oddali topniški upravi.

Madžarska podpiše mirovno pogodbo.

Budimpešta, 31. Vsled sklepa vlade bosta podpisala mirovno pogodbo dr. Avgust Ranard, madžarski minister za narodno blaginjo in Alfred Drascho Lazar, izredni poslanik in pooblašćeni minister.

ČEŠKI PROTEST PROTI POLJSKEMU TERORU.

Praga, 30. Ob veliki udeležbi je bilo na pobudo češkega narodnega sveta na Vaclavskem trgu zborovanje vseh političnih strank, ki je veljalo protestu proti poljskemu teroru povodom predstoječega ljud. glasovanja na Tešinskem, v Spišu in Oravi. Nastopilo je mnogo govornikov. Zborovalci so sprejeli resolucijo, katero je posebno odposlanstvo izročilo poslaništvom tujih držav in ki se je brzojavila po vsem kulturnem svetu. Resolucija veli, da je treba z vsem ogorčenjem pred vsem svetom protestirati proti činu nečloveškega barbarstva in živinstva Poljakov, ki so jih zakrivilni na glasovalnem ozemlju. Potoke krvi mirnih meščanov so že prelili Poljaki. Resolucija obtožuje mednarodno glasovalno komisijo, da v Tešinu ni znala uveljaviti nepristranosti in pravčnosti in da je odgovorna za to, da se pojavlja srednjeveško pravo moči in da se uničujejo vrednosti. Vsled tega se zahteva nova plebiscitna komisija, čije vodstvo bo znalo varovati ugled entente. Čehoslovaška ne želi vojne s Poljsko, toda branila bo do skrajnosti svoja tisočletna zgodovinska in naravna prava.

POLJSKA MOBILIZIRA 17LETNE.

Dunaj, 1. Kakor poroča neki list je poljski vojni minister v zbornici predložil zakonski predlog, da se vpokličejo letniki 1895-1902na Poljskem, in sicer iz previdnosti za primer ako bi Rusija odklonila poljsko mirovno ponudbo ali ako bi nastale komplikacije v šlezjskem glasovalnem okrožju.

Stavka železničarjev na Irskem.

Pariz, 31. Danes bo v Londonu važen ministrski sklep pod predsedstvom Lloydja Georgeja in v navzočnosti maršala Frencha. Ministrski svet se bo bavil z raznimi vprašanji in odredbami, potrebnimi zaradi gibanja sinfajnovcev. Pričakovati je, da se bo stavka železničarjev in pristaniških delavcev na Irskem še razširila.

OBUPNI POLOŽAJ V ARMENIJI.

Pariz, 1. Kakor se glasi vest iz Carigrada, je položaj armenske republike obupen. Preti neizogibna lakota, ako ne priskoči na pomoč ameriška pomožna akcija.

Gospodarstvo.

= § 5. agrarne reforme (naredba ministrskega sveta z dne 10. aprila 1919.). Z ozirom na § 5. agrarne reforme javlja ministrstvo za agrarno reformo, da bodo izključeni od definitivne podelitve zemlje vsi oni, ki zanemarjajo obdelovanje zemlje, do katere so prišli potom agrarne reforme. Ministrstvo podrejeni organi morajo ministrstvu javiti: koliko zemlje je ostalo neobdelane in zakaj. (Najden je s tem najbrže zopet vzrok izključitju upravičence, da se jim že podeljena zemlja zopet odvzame, odvisno seveda od načina poročanja).

= Svinjska rdečica. V Mariboru se je na več krajih pojavila svinjska rdečica. Posestniki prašičev morajo prašiče dati cepiti pri nadveterinarju H. Hinterlechnerju, ki uraduje na magistratu, kjer se je treba zglasiti.

= Novarnost suše v Srbiji in Vojvodini? V Srbiji in Vojvodini je zadnji čas pravcata tropična vročina tako da se mnogi že boje, da bi ne škodovala letini, če bo še dalj časa trajala.

Iz Slovenije.

Radeče pri Zidanem mostu. (K reševanju agrarne reforme.) V prijetnih ovinkih se vije lepa Sava po radeški dolini. Ob bregovih se raztezajo rodovitna polja, cvetoči travniki, košati gozdovi in tih gaj, kjer se duša navžije naravnost krasote in se okrepča z upom v življenje in v bodočnost. Na tem svetu pa ljudstvo nima nikalih pravic razen, da sme to zemljo obdelovati, koristi pa ima od tega samo gospodarka. Bogastvo te zemlje gre v šrambe lastnikov g. graščaka Outmanstala in dobičkarja Stareta. Ta

gospoda si je na rodovitni ravnini nasadila umetne dreve, da se more tam v brezdelju izprehajati. Kmetje-delavci pa so morali v strme bregove, kjer si v peščenih plazovih z največjim trudom pridelujejo svoj košček kruha. Po preobratu 1. 1918, se je s svečanimi besedami obljubljalo ljudstvu agrarno reformo. Ljudstvo si je pod težkim kapitalističnim jarmom že vsled te obljube globoko oddahnilo in v dobri nadi čakalo stvari, ki pridejo. In res je prišla tzv. »rešitev« agrarne reforme v radeški dolini! Dne 20. maja t. l. je prišel namreč iz Ljubljane strokovno izšolani učenjak za kmetijstvo in sviačniki in papirji v svoji mapli. Ljudstvo se je zbralo okoli njega, da vidi, kaj se bo zgodilo. Na dnevnem redu je bilo vnaemmo oddajanje nadstevilnih uliv in travnikov veleposesestv gori omenjenih gospodov, kar pa ni bilo javno razglašeno, kakor je bilo doslej vedno v navadi. Te nlive se je dobilo doslej vedno že sponiladi (nekaj tudi še letos), da se jih je moglo pravočasno obdelati. Na preostanek, ki ga ima letos vlada v upravi, pa se je šele sedaj pred žetvijo spomnilo. Uradno kljuse je pač še vedno počasno. Dočim bi se preostanek od lastnikov dobil sponiladi še po 5 vin, za m² v najem, je to ceno agrarni reformist sedaj nastavl na 10 vinarjev. Boljše kose zemlje so seveda dobivali tudi le »boljši« ljudje, kakor so trgovci, krčmarji in slični veljaki, ki jim baje že vsled boljše konjunktore povsod nekaj boljšega pritiče! S srednje dobrimi kosi je bil osrečen srednji stan, ki se ga vedno skubi in vporablja v to, da dela »boljšemu« štalažo. »Revni sloje«, ki sme živeti le po milosti drugih, pa je moral biti zadovoljen z ozlodano kosto. Nepotrebnosti bi bila tu vsaka nadaljna kritika, saj je ljudstvo videlo in sodišlo že samo. Razočaranja ni bilo velikega, ker ljudje že od nekdaj vedo, kako dela gospodarka »za blagor naroda«. Seveda ima vsaka stvar svoj začetek in svoj konec, tako jo bo imela tudi ta! Sedanja vlada nima smisla za interese ljudstva in še podpira kapitalistično izkoriščanje, v kar navajamo še sledeče: Veleposesestv Stare je hotel iz lastne volje darovati iz svojih gozdov vsakemu občinskemu revežu po dva voza drv za kurjavo in za letos tudi polje v najem. Vlada je to prepovedala. Obljubil je svojim delavcem tudi 20 kron dnevne plače, dobil pa je od vlade ukaz, da sme plačevati samo po 12 K. Ljudski »zastopniki« nam hočejo res povesti nazaj v petnajsto stoletje! Več proletarcev.

Strokovna skupina uradništva državnih zavodov Društva zasebnega uradništva Slovenije vabi vse cenjene tovariše in tovarišice, da se polnoštevilno udeležijo rednega občnega zbora naše strokovne skupine, ki se vrši v torek, dne 15. junija t. l. ob 19. uri v dvorani restavracije »Mrak«, Rimska cesta. Dnevni red: 1. Poročilo odbora; 2. volitev novega odbora; 3. raznoterosti. Pričakujoči, da se bode te polnoštevilno odzvali našemu vabilu, vam kličemo: Na svidenje! — Odbor.

Na Tetovo dne 3. junija 1920 priredi »Splošna org. voj. invalidov« veliko vrtno veselico v hotelu Tivolij. Več je razvidno na lepkih. K obilni udeležbi vabi veselilni odbor. K

TURISTIKA IN ŠPORT.

Slov. planinsko društvo naznanja, da se otvori dne 15. t. m. kočar pri Triglavskih jezerih, dne 27. t. m. pa se otvori vse ostale Triglavske kočarice, in sicer: Triglavski dom na Kredarici, Aleksandrova kočarica nad Velim Poljem, Vodnikova kočarica na Velim Polju, Staničeva kočarica nad Peklom, Do omenjenih dni se obisk imenova nih koč ne priporoča, ker oskrbniki koč, ki imajo sedaj mnogo posla s transportom živin in drugimi pripravami, ne bode na razpolago.

Tropte na revmatizmu in gihtičnih bolečinah? Vdrgenje s pravim Fellerjevim Elza - fluidom je takorekoč dobrodejno! 6 dvojnatihi ali 2 veliki špeciialni steklenici 36 K.

Rabite milo odvajalo sredstvo? Fellerjeve prave »Elza-kroglice« izvršujejo svojo dolžnost! 3 skatlic 18 K. — Zagorski sok zopen kašelj in prsne bolecine 1 steklenica 6 K. — Zelocek okrepčujoča tinktura 1 steklenica 15 K. — Omot in poština posebel, a najceneje Eugen V. Feller, Stubica donja, Elzatrž št. 252 (Hrvaško).

Izdajatelj: Ivan Mlinar. Odgovorni urednik: Jak. Velhovec. Tisk »Uti. tiskarne« v Ljubljani.

Najceneje!

Zelo uspešno!

Najbolje!

Oblastveno konces. Informačni zavod

Inserirajte v „NAPREJ“

Najnižji tarifi!

Največji popusti!

Drag. Beseljak

v Ljubljani, Cankarjevo nabrežje 5 dobavlja vse kreditne in privatne informacije v tu- in inozemstvu. V abonementu ter posamezno cene zmerne. 45

Marija Tičar,

= Ljubljana =
Selenburgova ulica.

Tovarniška zaloga

= papirja =
:: in razglednic ::

Prodaja: glasovir (Stutzflügel) foto-aparat 9x12 Doppel Anastigmat z ročno tehniko ter vsem zvrstnim materialom, 2 zimski suknje, 1 siva obleka, 3 pare čevljev, 2 para galskih, 1 črna hlače, 1 siva suknja, 1 tula sreb. ura z verzičico. — Stvari se lahko ogledajo vsak dan od 2. pop. naprej, Vojaška ulica, vila Fani. 580

Kontoristinja išče službo. Naslov v upravi „Napreja“.

Parni kotel za centralno kurjavo je na ogledu in vpraša se lahko vsaki dan v hotelu „Slon“, Ljubljana. 576

Raznašalce in Kolporterje

sprejme takoj pod zelo ugodnimi pogoji nprava „Napreja“.

Modni salon
Stuchly - Maške
Ljubljana
Židovska ul. 3 — Dvorni trg 1
Priporočam veliko izbiro naj-novejših svilenih klobukov, čepic in slamnikov za dame in deklice.
Popravila točno in ceno.
Zalati klobuki vedno v zalogi.
289

Rafija-ličje

za privezovanje trti in sadnega drevja, dalje tudi

razna semena

prodaja JOSIP URBANIC, Ljubljana, Miklošičeva cesta 8.

Več vinskih sodov

iz hrastovega lesa, malo rabljenih v najboljšem stanu prodaja

tvrdka Paternost & Remic,

Ljubljana, Rimska cesta 2.

JOSIP JUG
Ljubljana
Rimska c. 16
naznanja, da še vedno dela s pristnim blagom. Izvršitev točna.
Zmerne cene
za vsa izvršena dela jamčim dve leti. 24

Dve hiši na

Udmatska ul. 98 a, b, Ljubljana (Moste). Več pove upravnik hiše v pritličju.

Gozdni delavci

za sekanje večje množine lesa v Belci pri Dovjem se sprejmejo takoj. Prehrana preskrbljena. Pojasnila daje: Potočnik, Belca pri Dovjem. 582

Kupimo

steklo, steklenice ter železno pločevino (Schwarzblech) le v velikih množinah. Ponudbe pod „banka“ na upravo „Napreja“.

Papir za cigarete

Abadie, Samum, Golub, Club, Ottoman, vsakovrstne stročnice, pečatni vosek in konceptni papir priporoča na debelo:

„URANUS“ papirnica, LJUBLJANA
Mestni trg št. 11.

Kupim vsako množino cinka in vinca

po najvišjih cenah.

M. Ussar, kleparnica, Maribor, Schillerjeva ulica 17.

Kosti, rogove,

MEZDRO

suho in mokro kakor vse usnjate odpadke kupuje vsako količino

Tovarna za klej v Ljubljani.

Trkački AUTOMOBIL

Daimler - Mercedes 90 HP. potpuno nov sa celokupnim priborom i alatom 4 Bandaža sa 8 spoljnih guma i 10 unutrašnjih ima na prodaju

velika avtomobilska garaža

Bračić K. Brkić, Beograd
Kraljevića Marka ul. br. 7 - Telefon 457.

ČRNO VINO

dašmatinsko 10% 11% in 12% močno; belo in črno dašmatinsko za steklenice ter izvrsten rizling letnik 1917 ima v zalogi po zmernih cenah tvrdka
BR. NOVAKOVIĆ
veletrgovina vina in žganja
LJUBLJANA, Kolizej.
Telefon interurb. 131.

Miši, podgane, stenice in šurki ter ves mrčes mora poginiti, če se vporablja moja preizkušeno najboljša in povsod hvaljena sredstva, kakor: za poljske miši 10 K, za podgane in miši 10 K, za šurke 10 K, a posebno močna vrsta 20 K, posebna močna tinktura za stenice 10 K, uničevalec moljev 10 K, prašek proti mrčesom 6 in 12 K, tinktura proti ušcem pri ljudeh 5 in 10 K, mazilo za uši pri živini 6 in 10 K, prašek za uši v obleki in perilu 6 in 10 K, tinktura proti mrčesom na sadiju in zelenjadi (uničev. rastlin) 10 K, prašek proti mravljam 10 K, mazilo proti garjam 10 K. — Pošilja po povzetju: Zavod za ek-sport M. Jünker, Zagreb 40, Petrinjska ulica 3.

Kupimo

steklo, steklenice ter železno pločevino (Schwarzblech) le v velikih množinah. Ponudbe pod „banka“ na upravo „Napreja“.

Odvetnika
Dr. Milan Korun in Dr. Cel. Jelenec
Ljubljana, Knafljeva ulica št. 4
sta združila svoji pisarni. 570

Hotela „TRIGLAV“ in „EVROPA“ na Bledu
sta otvorjena.
Slavnemu občinstvu se zagotavlja dobra, točna in ceno postrežba.
Priporočata se
Amalija in Slavko Majcen.

Kopel v hotelu „SLON“
Ja razen ponedeljka vsaki dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne
odprta. 575

„Trboveljska premogokopna družba“ sprejme materij. skladiščnega upravitelja
za svoje obrate. Reflektanti, ki so že delovali v tej stroki in ki imajo potrebno strokovno izobrazbo naj blagovolijo nasloviti njih tozadevne prošnje z navedbo plačilnih prejemkov na naslov Trboveljske premogokopne družbe v Ljubljani, Knafljeva ulica št. 13. 581

Skaboform se zopet dobiva!
Proti srbenju, svrabu, lišajem, nečistostim kože zahtevajte v najbližnji lekarni preizkušeno in zdravniško priporočeno dr. Flescha orig. Skaboformovo mazilo. Ne maže, ne pušča barve, brez duha. Po vteranju puder „Skaboform“. Dobiva se po vseh lekarnah. — Generalna zaloga za Ljubljano in okolico
Rihard Sušnik pri „Zlatem jelenu“ IV., --- Marijin trg. ---

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA
LJUBLJANA, SELENBURGOVA UL. 1.
Interesna skupnost s hrvatsko eskomptno banko in srbsko banko v Zagrebu.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.
SPREJEMA: Vloge na knjižico in na tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju.
KUPUJE in PRODAJA: devize, valute, efekte itd.
ESKONTIRA: menice, terjatve, fakture
BRAJAVI: ESKOMPTNA.
DAJE: kredite in predjume na blago, efekte itd.
IZDAJA: akreditivne na vas tu in inozemska mesta.
POSPEŠUJE: trgovino, industrijo ter uvoz in izvoz.
Int. telefon št. 140.

Prodaja lesa.

Pri podpisnem gozdarskem uradu se bode ponudbenim potom prodalo razen že razpisanih 20 vagonov rezanega lesa, za kateri les so bile ponudbe do 31. maja 1920 odposlali, še 40 vagonov rezanega 4 m in nekaj 3 m dolgega smrekovega in jelkovega lesa, in sicer:

20 vagonov iz gozdnega okrožja Rakovec, skladišče v Vitanjah pri Celju (Štajersko),

10 vagonov iz gozdnega okrožja Črna na postaji Prevalj (Koroško) in

10 vagonov iz gozdnega okrožja Železna Kapla, skladišče Železna Kapla.

Natančnejša pojasnila so na vpogled pri podpisnem gozdarskem uradu, kakor tudi pri grofovskem gozdarstvu v Vitanjah oziroma grofovskem nadgozdarstvu v Črni pri Prevaljah.

Ponudbe je predložiti do 10. junija 1920 do 12. ure popoldne pri Glavnem poverjeništvu ministrstva za agrarno reformo v Sloveniji v Ljubljani.

Ponudbenik mora v ponudbi izrecno povdarii, da so mu pogoji znani in da se tem podvrže, da pozna kakovost in mero lesa.

Gozdna uprava grofa Vincenca Thurn, Železna Kapla (Koroško).

Premogokopno podjetje sprejme stavbenika in stavbenega tehnika, katera morata biti samostojna v izdelovanju načrtov, proračunov in obračunov. V tozadevnih ponudbah, katere je vposlati pod „Premogokop“
na upravnishvo tega lista je navesti: starost, stan, plačilne zahteve (pri prostem stanovanju, kurjavi in razsvetljavi), dosedanje službovanje, ter priložiti k temu šolska in spričevala o praksi.

Proti sladkorni bolezni, bolezni jeter in ledic, oteklini želodca in čreves, kroničnemu katarju želodca in čreves, želodčnemu kamenu, hemeroidom in bolezni mehurja, putiki in debelosti, je najboljšje sredstvo naravna zdravilna mineralna voda **rogaška slatina**.

Rogaška slatina

največje in najmodernejšje zdravilišče v Jugoslaviji, hidroterapija, elektroterapija, inhalatorij, gimnastika za zdravljenje, kopeli z ogljikovo kislino, solne, smrečne, parne, zračne, solne kopeli in kopeli z vročim zrakom. Vojaška godba (42 moč, med njimi absolvirani konservatoristi. Za vsakovrstne zabave je preskrbljeno kakor v največjih svetovnih zdraviliščih. (Umetniški koncerti, tombole, plesni venčki, gledališke predstave, kino, izleti itd.)
Sezija od 1. maja do 15. oktobra 1920.
RAVNATELISTVO.

M. Kuštrin
Ljubljana
Dunajska cesta št. 20.
Pnevmatike za auto in kolesa.
Gumijevi trakovi za trte.
Žice vsakovrstne za električne napeljave.
Na debelo!

Medica & Co.
veletrgovina manufaktura
Ljubljana, Sodna ul. 7.

prevzema denarne vloge in izvršuje vsakovrstne bančne posle pod najugodnejšimi pogoji. - -

200

Mariborska eskomptna banka, Maribor,
Tegetthoffova ulica 11
Podružnici: MURSKA SOBOTA in VELIKOVEC